

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

(Т.І. Клочкова)

«01» 04 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Методика викладання української мови як іноземної

Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітня програма: Будівництво та цивільна інженерія

Факультет: будівельний

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни **Методика викладання української мови як іноземної** для іноземних студентів за спеціальністю:
192 Будівництво та цивільна інженерія

Розробник: доцент кафедри іноземних мов, канд. пед. наук, доцент

Фоменко Т.М. _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов
Протокол № 17 від «15» червня 2020 року

Завідувач кафедри _____ (Т.І. Ключкова)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ (Б.В. Душин)

Декан будівельного факультету _____ (М.В. Нагорний)

Декан біолого-технологічного факультету _____ (В.О. Опара)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Фоменко Т.М., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 19 Архітектура і будівництво Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія Освітній ступінь: магістр	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів: 5		2020 – 2021-й	
		Курс	
		2м	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3	
		Лекції	
		14 год.	
		Практичні	
	28 год.		
	Самостійна робота		
	48 год.		
	Вид контролю		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 4	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із завданнями та змістом навчання української мови як іноземної, з методами й прийомами роботи, а також викликати зацікавленість до теоретичного вивчення проблеми навчання української мови та сприяти професійному становленню майбутніх фахівців.

Основними завданнями дисципліни є:

- створення в студентів широкої науково-методичної бази, що забезпечує їх майбутню діяльність;
- прищеплення навичок самостійної роботи з науково-методичною літературою;
- розвинення вміння науково-дослідної діяльності;
- забезпечення формування професійно-методичних умінь.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні принципи методики викладання російської мови як іноземної;
- методи викладання;
- основну наукову та навчальну літературу з методики викладання української мови як іноземної;
- зміст основних понять, що використовуються в курсі методики;
- ритмічні моделі; особливості наголосу; основні типи інтонаційного мовлення;
- основні етапи роботи над новою лексикою;
- типи граматичних вправ;
- методи навчання видам мовленнєвої діяльності

вміти:

- оцінювати відбір і дозування мовного матеріалу з точки зору труднощів, які він представляє для певної національної групи студентів, і знаходити шляхи подолання цих труднощів;
- визначати вид мовленнєвої діяльності, на формування та розвиток якої спрямоване заняття;
- виявляти доцільні способи та прийоми семантизації лексики, введення нового граматичного матеріалу, роботи над вимовою, перевірки розуміння нового матеріалу тощо;
- володіти методикою аналізу тексту як мовленнєвої поведінки, що має свої мовні закономірності й комунікативну заданість;
- складати конспект уроку.

Програма навчальної дисципліни

(затверджена Вченою радою СНАУ, протокол № 14 від 01.07.2019 р.)

Осінній семестр

Змістовий модуль 1. Загальні питання методики викладання української мови як іноземної.

Тема 1. Методика як наука. Основні поняття методики. Основні принципи методики викладання української мови як іноземної.

Тема 2. Рівні володіння українською мовою. Характеристика початкового етапу навчання (елементарний і базовий рівні) – завдання і зміст навчання.

Тема 3. Огляд підручників і навчальних посібників, що використовуються в практиці викладання української мови як іноземної.

Змістовий модуль 2. Лінгводидактичні питання викладання фонетики

Тема 4. Загальна характеристика звукової системи української мови. Методика роботи над фонетичним матеріалом. Організація навчання фонетики на початковому етапі, вступно-фонетичний курс.

Тема 5. Методи навчання вимови. Прийоми постановки українських звуків. Постановка вимови слова. Характерні особливості українського наголосу. Ритмічні моделі українського слова.

Змістовий модуль 3. Лінгводидактичні питання викладання лексики, граматики

Тема 6. Загальна характеристика лексичної системи української мови. Методика роботи над лексикою української мови. Лексичний мінімум. Основні етапи роботи над новою лексикою. Введення та дозування нової лексики.

Тема 7. Основні поняття граматики. Методика навчання граматики.

Тема 8. Основні принципи організації і представлення граматичного матеріалу в курсі вивчення української мови. Етапи роботи над граматичним матеріалом. Типи вправ.

Змістовий модуль 4. Лінгвометодичні основи навчання видів мовленнєвої діяльності.

Тема 9. Аудіювання як вид МД. Вправи, що формують механізми аудіювання. Формування мовленнєвих навичок і умінь аудіювання: підготовчі мовні, мовленнєві вправи. Контроль аудіювання.

підручників і навчальних посібників, що використовуються в практиці викладання української мови як іноземної.													
Разом за змістовим модулем 1	10	2	4			4							
Змістовий модуль 2. Лінгводидактичні питання викладання фонетики													
Тема 4. Загальна характеристика звукової системи української мови. Методика роботи над фонетичним матеріалом. Організація навчання фонетики на початковому етапі, вступно-фонетичний курс.	6	2				4							
Тема 5. Методи навчання вимови. Прийоми постановки українських звуків. Постановка вимови слова. Характерні особливості українського наголосу. Ритмічні моделі українського слова.	6		2			4							
Разом за змістовим модулем 2	12	2	2			8							
Змістовий модуль 3. Лінгводидактичні питання викладання лексики, граматики													
Тема 6. Загальна характеристика лексичної системи	12	2	4			6							

української мови. Методика роботи над лексикою української мови. Лексичний мінімум. Основні етапи роботи над новою лексикою. Введення та дозування нової лексики.												
Тема 7. Основні поняття граматики. Методика навчання граматики.	2	2										
Тема 8. Основні принципи організації і представлення граматичного матеріалу в курсі вивчення української мови. Етапи роботи над граматичним матеріалом. Типи вправ.	10		4			6						
Разом за змістовим модулем 3	24	4	8			12						
Модуль 2												
Змістовий модуль 4. Лінгвометодичні основи навчання видів мовленнєвої діяльності.												
Тема 9. Аудіювання як вид МД. Вправи, що формують механізми аудіювання. Формування мовленнєвих навичок і умінь аудіювання: підготовчі мовні,	10	2	4			4						

мовленнєві вправи. Контроль аудіювання.												
Тема 10. Методика навчання говоріння. Особливості монологічного мовлення. Етапи роботи при навчанні монологічного мовлення. Система вправ. Особливості діалогічного мовлення.	12	2	4			6						
Разом за змістовим модулем 4	22	4	8			10						
Змістовий модуль 5. Лінгвометодичні основи навчання читання.												
Тема 11. Читання як вид мовленнєвої діяльності. Основи методики навчання читання. Вправи для вироблення навичок техніки читання. Навчання техніки читання. Показники сформованості навичок техніки читання.	6	2	2			2						
Тема 12. Розуміння змісту прочитаного тексту. Умови, необхідні для розуміння змісту тексту. Етапи роботи над текстом (вивчаюче читання). Види контролю	6		2			4						

розуміння змісту тексту. Складання вправ і завдань, пов'язаних із завданням навчання читання на конкретному тексті.												
Разом за змістовим модулем 5	12	2	4			6						
Усього годин:	90	14	28			48						

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Методика як наука. Основні поняття методики. Основні принципи методики викладання української мови як іноземної.</p> <p>План.</p> <p>1. Методика як наука. Її предмет і завдання. Зв'язок з іншими дисциплінами.</p> <p>2. Основні поняття методики.</p> <p>3. Основні принципи методики викладання української мови як іноземної.</p> <p>4. Методи викладання (загальна характеристика).</p>	2
2	<p>Тема 2. Лінгводидактичні питання викладання фонетики.</p> <p>План.</p> <p>1. Загальна характеристика звукової системи української мови.</p> <p>2. Методика роботи над фонетичним матеріалом.</p> <p>3. Організація навчання фонетики на початковому етапі.</p> <p>4. Вступно-фонетичний курс (загальна характеристика).</p>	2
3	<p>Тема 3. Лінгводидактичні питання викладання лексики.</p> <p>План.</p> <p>1. Загальна характеристика лексичної системи української мови.</p> <p>2. Методика роботи над лексикою української мови.</p> <p>3. Лексичний мінімум.</p>	2
4	<p>Тема 4. Лінгводидактичні питання викладання граматики.</p> <p>План.</p> <p>1. Основні питання граматики.</p>	2

	2. Методика навчання граматики. 3. Основні принципи організації і представлення граматичного матеріалу в курсі вивчення української мови як іноземної. 4. Етапи роботи над граматичним матеріалом.	
5	Тема 5. Лінгвометодичні основи навчання видів мовленнєвої діяльності. План. 1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. 2. Вправи, що формують механізми аудіювання. 3. Формування мовленнєвих навичок і умінь аудіювання. 4. Контроль аудіювання.	2
6	Тема 6. Методика навчання говоріння. План. 1. Особливості монологічного мовлення. 2. Етапи роботи при навчанні монологічного мовлення. 3. Особливості діалогічного мовлення.	2
7	Тема 7. Лінгвометодичні основи навчання читання. План. 1. Читання як вид мовленнєвої діяльності. 2. Основи методики навчання читання. 3. Навчання техніки читання. 4. Показники сформованості навичок техніки читання.	2
	Разом	14

7. Теми практичних занять

Осінній семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні принципи методики викладання української мови як іноземної. Рівні володіння українською мовою.	2
2	Огляд підручників і навчальних посібників, що використовуються в практиці викладання української мови як іноземної.	2
3	Методи навчання вимови. Прийоми постановки звуків. Постановка вимови слова.	2
4	Характерні особливості українського наголосу. Ритмічні моделі українського слова.	2
5	Основні етапи роботи над новою лексикою.	2
6	Ведення та дозування нової лексики.	2

7	Основні принципи організації і представлення граматичного матеріалу в курсі вивчення української мови.	2
8	Етапи роботи над граматичним матеріалом. Типи вправ.	2
9	Вправи, що формують механізми аудіювання.	2
10	Контроль аудіювання.	
11	Система вправ при навчанні монологічного мовлення..	2
12	Система вправ при навчанні діалогічного мовлення.	2
13	Вправи для вироблення навичок техніки читання.	2
14	Вправи для вироблення навичок техніки читання. Етапи роботи над текстом (вивчаюче читання).	2
	Разом:	28

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Прийоми постановки українських звуків.	4
2	Ритмічні моделі українського слова. Наголос.	4
3	Методика роботи над лексикою.	6
4	Етапи роботи над граматичним матеріалом. Типи вправ.	6
5	Вправи на формування мовленнєвих навичок і умінь аудіювання.	4
6	Діалогічна і монологічна форми усного мовлення.	6
7	Етапи роботи над текстом.	6
8	Методика навчання письма.	6
9	Складання конспекту уроку.	6
	Разом:	48

11. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.

1.3. *Практичні*: практична робота, вправа.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*.

2.2. *Методи синтезу*.

2.3. *Індуктивний метод*.

2.4. Дедуктивний метод.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (чи проблемно-інформаційний)

3.2. **Частково-пошуковий (евристичний)**

3.3. **Репродуктивний**

3.4. **Пояснювально-демонстративний**

4. Активні методи навчання – мозкова атака, диспути, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), метод проектів.

5. Інтерактивні технології навчання – використання ІКТ, мультимедійних технологій.

12. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів, есе, звітів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом індивідуального завдання: домашнє та індивідуальне читання загальноосвітньої та фахової літератури.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1 – 35 балів		Модуль 2 – 35 балів		СРС			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4				
Т 1-9	Т 10-15	Т 16-19	Т 20-23		85	15	100
18	17	18	17	15	70+15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
69 – 74	D	задовільно	
60 – 68	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Стаценко О.М., Фоменко Т.М. Українська мова. Методичні вказівки до виконання граматичних завдань та самостійної роботи для іноземних громадян (для інженерних спеціальностей). – Суми, 2011.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І.В. Вальченко, Я.М. Прилуцька. Ч. I. – Харків, 2011.
3. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І.В. Вальченко, Я.М. Прилуцька. Ч. II. – Харків, 2011.
4. Бакум З. П. Українська мова для студентів-іноземців (рівень С1): навч. посібник. Кривий Ріг, 2013. Ч. I. 94 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Дудик О.М., Краєвська Ю.В., Слободянюк Л.Ф. Українська мова на повсякдень. Навч. посібник. Вінниця, 2017. 54 с.
2. Лисенко Н.О. Українська мова для іноземців. Навч. посібник. Київ: ЦУЛ. 2010. 240 с.

3. Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навч. посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.

Допоміжна

1. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців. Практикум. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.
2. Петрова Т.О. Українська мова для іноземних студентів: практикум. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2013. 122 с.

16. Інформаційні ресурси

<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4125>

<http://lvivmama.com.ua/rozvagi/multfilmi-ukrainskoyu-movoyu-onlajn>

<http://www.uketeacher.net/literatureliteratura.htm>

<http://hohlopedia.org.ua/>

http://uk.wikipedia.org/wiki/Українська_Вікіпедія